

ODBORNÉ STANOVISKO
hlavnej kontrolórky k návrhu rozpočtu
Obce Nižná na roky 2025 – 2027

Predkladateľ a spracovateľ:

Ing. Zuzana Žáková

Hlavná kontrolórka

Dôvodová správa:

Podľa § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu na rok 2025 (ďalej len stanovisko).

Stanovisko je spracované na základe návrhu rozpočtu na roky 2025-2027 podľa funkčnej a ekonomickej klasifikácie tabuľkového spracovania a programového rozpočtu na roky 2025 – 2027.

Návrh viacročného rozpočtu obce Nižná na roky 2025 – 2027 bol zverejnený na úradnej tabuli obce a na elektronickej úradnej tabuli webového sídla obce a tiež na centrálnej elektronickej tabuli www.cuet.sk dňa 25.11.2024 v zákonnej lehote v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

A. VÝCHODISKÁ SPRACOVANIA ODBORNÉHO STANOVISKA

Pri spracovaní odborného stanoviska som vychádzala z posúdenia návrhu rozpočtu obce Nižná na roky 2025-2027, ktorý bol spracovaný v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy).

V návrhu rozpočtu sú uvedené údaje o skutočnom plnení rozpočtu obce za predchádzajúce dva roky, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a rozpočet na 3 nasledujúce roky v súlade s čl. 9 ods. 1 zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Pri spracovaní stanoviska som vychádzala z posúdenia predloženého návrhu rozpočtu na rok 2025, návrhu viacročného rozpočtu obce na roky 2026-2027 a programového rozpočtu na 2025-2027.

A.1. Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu

A.1.1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

- Zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
- Zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n.p.
- Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v z. n. p.
- Zákon 564/2004 o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.
- Zákon č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v z. n. p.
- Zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti

A.1.2 Súlad so všeobecne záväznými nariadeniami a internými predpismi

- Všeobecné záväzné nariadenie o miestnych daniach
- Všeobecné záväzné nariadenie o daniach z nehnuteľností
- Všeobecné záväzné nariadenie o poplatku za komunálny odpad
- Zásady rozpočtového hospodárenia obce Nižná
- Zásady hospodárenia s majetkom obce Nižná

A.1.3 Dodržanie informačnej povinnosti zo strany obce

Návrh rozpočtu obce bol zverejnený v obci obvyklým spôsobom v zmysle zákona č. 369/1990 o obecnom zriadení v z. n. p. a to:

- na úradnej tabuli obce
- na elektronickej úradnej tabuli webového sídla obce www.nizna.sk
- centrálne úradnej elektronickej tabuli CUET (www.cuet.slovensko.sk)

dňa 25.11.2024, t. j. 15 dní pred plánovaným termínom riadneho zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Nižnej plánovaného na 10.12.2024.

B. VÝCHODISKÁ TVORBY NÁVRHU ROZPOČTU

Východiskom pre zostavenie návrhu rozpočtu je vývoj príjmov a výdavkov v predchádzajúcom období, t.j. skutočné plnenie rozpočtu k 31.12.2022, k 31.12.2023, monitoring vývoja rozpočtu za rok 2024 a očakávané plnenie k 31.12.2024. V príjmovej časti rozpočtu sa vychádza z aktuálnych prognóz daňových príjmovej verejnej správy na roky 2025-2027 ako aj z uzatvorených zmluvných vzťahov, ktoré ovplyvňujú príjmovú a výdavkovú časť rozpočtu. Rozpočet na roky 2026 a 2027 nie je v zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov záväzný.

Obec má podľa § 12 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy povinnosť v priebehu rozpočtového roka sledovať svoje rozpočtové hospodárenie, monitorovať vývoj príjmov a k tomuto vývoju prispôbiť čerpanie výdavkov. Na základe priebežného sledovania plnenia rozpočtových príjmov a čerpania rozpočtových výdavkov je nevyhnutné v rozpočte vykonávať zmeny rozpočtu výdavkov a to vrátane zmien programov obce. Zmeny rozpočtu sa vykonávajú rozpočtovými opatreniami, ktoré sú predkladané OZ.

Rozpočet obce Nižná je navrhnutý ako vyrovnaný. Návrh rozpočtu je predložený v členení na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie podľa funkčnej a ekonomickej klasifikácie. Rozpočet na rozpočtový rok 2025 bude po jeho schválení obecným zastupiteľstvom záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky nie sú záväzné, sú obecným zastupiteľstvom brané na vedomie.

C. TVORBA NÁVRHU ROZPOČTU

Na základe zákona č. 583/2004 Z. z. majú obce povinnosť zostaviť programový rozpočet, t. j. rozpočet má obsahovať údaje o zámeroch a cieľoch samosprávy s cieľom zvýšenia jeho informačnej hodnoty. Ide o usporiadanie výdavkov do logických celkov podľa realizovaných kompetencií alebo úloh samosprávy s cieľom na výsledky, merateľné výstupy, dosahovanie miery výkonnosti, kontrola objemu a najmä kvality služieb občanov. Predložený programový rozpočet na roky 2025 – 2027 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 583/2004 Z. z..

Podľa § 4 ods. 6 zák. č. 523/2004 a v zmysle zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti je obec povinná zostavovať rozpočet v členení na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu verejnej správy za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

Programový rozpočet sa považuje za strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky, v ktorom sú v rámci jeho pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na 3 rozpočtové roky.

D. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA NÁVRHU ROZPOČTU

Novelou zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy zákonom č. 69/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. (§ 4 ods. 6) ako aj ústavným zákonom č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (čl. 9 ods. 1), bolo zadefinované, že návrh rozpočtu subjektov územnej samosprávy musí byť zostavený minimálne na 3 roky a musí obsahovať údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a skutočné plnenie rozpočtu za predchádzajúce 2 rozpočtové roky.

Rozpočet na rozpočtový rok 2025 je záväzný.

Rozpočty na nasledujúce 2 rozpočtové roky (2026 – 2027) nie sú záväzné.

Na prerokovanie obecného zastupiteľstva je predložený návrh rozpočtu obce Nižná na roky 2025, 2026 a 2027 s nasledovnými východiskovými ukazovateľmi:

Rozpočet Obce Nižná na roky 2022 – 2027 v EUR

	Skutočné plnenie za rok 2022	Skutočné plnenie za rok 2023	Schválený rozpočet 2024	Očakávaná skutočnosť za rok 2024	Rozpočet na rok 2025	Rozpočet na rok 2026	Rozpočet na rok 2027
Bežné príjmy	3 799 057	4 475 416	4 026 759	4 341 236	4 185 611	4 413 815	4 523 236
Kapitálové príjmy	40 367	511 151	232 162	411 453	80 000		
Finančné príjmy	300 392	337 332	70 000	31 528	102 750		
Príjmy spolu	4 139 816	5 323 899	4 328 921	4 784 217	4 368 361	4 413 815	4 523 236
Bežné výdavky	3 624 366	4 089 616	3 992 856	4 130 270	4 042 635	4 159 650	4 292 650
Kapitálové výdavky	367 997	1 049 016	133 000	326 293	287 334	235 765	212 186
Finančné výdavky	48 426	68 840	203 065	202 865	38 392	18 400	18 400
Výdavky spolu	4 040 789	5 207 471	4 328 921	4 659 428	4 368 361	4 413 815	4 523 236
Hospodárenie obce	99 027	116 427	0	124 789	0	0	0

(Údaje sú uvedené v EUR.)

Návrh celkového rozpočtu na rok 2025 je zostavený ako vyrovnaný, čím je zabezpečená zákonná povinnosť podľa §10 ods. 3 zák. č. 583/2004 Z. z. zostavenia vyrovnaného alebo prebytkového rozpočtu.

Bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový, prebytok je rozpočtovaný vo výške 142 976,- EUR. Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový, schodok je rozpočtovaný vo výške -207 334,-EUR. Finančné operácie sú rozpočtované ako prebytkové, prebytok je vo výške 64 358,-EUR.

2025	Navrhovaný rozpočet
Bežný rozpočet	142 976 €
Kapitálový rozpočet	-207 334 €
Finančné operácie	64 358 €
Celkový rozpočet	0 €

Schodok v časti Kapitálový rozpočet je spôsobený tým, že obec plánuje realizovať viacero investícií, z ktorých najvýznamnejšia je „Kultúrno-spoločenský pavilón v Nižnej“. Výška tejto investície je 170 000EUR, časť z tejto sumy plánuje obec kryť z kategórie Granty – 80 000EUR, druhú časť vo výške 90 000EUR plánuje vykryť z rezervného fondu.

Programový rozpočet na 2025-2027 v EUR

Názov programu	2025	2026	2027
PROGRAM 1: Plánovanie, manažment a kontrola	545 614	664 639	553 020
PROGRAM 2: Propagácia a prezentácia obce	15 900	15 900	15 900
PROGRAM 3: Interné služby obce	3 000	3 000	3 000
PROGRAM 4: Služby občanom	86 587	96 587	96 587
PROGRAM 5: Bezpečnosť a ochrana	64 000	103 981	186 186
PROGRAM 6: Odpadové hospodárstvo	176 471	185 000	195 000
PROGRAM 7: Komunikácie	155 000	223 165	274 000
PROGRAM 8: Bývanie	281 170	70 000	100 000
PROGRAM 9: Vzdelávanie	2 588 943	2 582 343	2 582 343
PROGRAM 10: Šport	49 900	49 900	49 900
PROGRAM 11: Kultúra	113 760	126 000	131 000
PROGRAM 12: Prostredie pre život	191 000	216 000	226 000
PROGRAM 13: Sociálne služby	58 624	58 900	91 900
Finančné operácie – Splátky úverov	38 392	18 400	18 400
Výdavky spolu:	4 368 361	4 413 815	4 523 236

Výdavky na jednotlivé programy sa ešte delia na bežné a kapitálové výdavky. Programové pravidlá sú spracované prehľadne a zrozumiteľne.

E. HODNOTENIE

Rok 2025 sa očakáva kvôli konsolidácii verejných financií ako mimoriadne náročný, zreteľne to vidieť aj na očakávanom poklese podielových daní, ktoré obec na rok 2025 rozpočtuje o 311 369EUR nižšie oproti roku 2024.

Pri zostavení rozpočtu sa predpokladaný pokles podielových daní snažila obec vyrovnať znížením výšky dotácií neziskovým organizáciám a občianskym združeniam pôsobiacim v športovej a kultúrno-spoločenskej oblasti.

V Návrhu rozpočtu je možné vidieť aj to, že obec plánuje v roku 2025 investovať do kultúrno-spoločenského pavilónu a to vo výške 170 000EUR. Táto investícia bude podľa zverejneného návrhu rozpočtu financovaná čiastočne z externých zdrojov - 80 000EUR, zvyšnú časť plánuje obec financovať z rezervného fondu – 90 000EUR.

Negatívne hodnotím, že obec sa zaviazala zrealizovať v roku 2024 Cestu ku vlekú v hodnote 30 000EUR, táto investícia však nebola zrealizovaná a presúva sa do roku 2025. Hlavná kontrolórka považuje za dôležité hľadať ďalšie opatrenia na zníženie výdavkov. Ako jedno z možných opatrení navrhuje prehodnotiť to, či obec skutočne nevyhnutne potrebuje dve organizácie s takmer rovnakým predmetom činnosti.

Ide o to, že v obci fungujú dve organizácie, ktoré majú takmer identický predmet činnosti:

- Obecný sociálny podnik Nižná s.r.o. (100% účasť obce)
- Technické služby Nižná (príspevková organizácia obce Nižná).

Podľa správy príspevkovej organizácie Technické služby Nižná predloženej v roku 2024, má táto organizácia iba 2 zamestnancov – riaditeľa a jedného zamestnanca. Viac ako 90% týchto nákladov tvoria mzdové náklady. V návrhu rozpočtu obec je pre Technické služby vyčlenená čiastka 60 000EUR. Takmer všetky činnosti, ktoré v minulosti zastrešovali Technické služby sa v objednávajú v Obecnom sociálnom podniku Nižná s.r.o. Z pohľadu hlavnej kontrolórky vidím v tejto oblasti veľký priestor pre optimalizáciu a hľadanie opatrení na zvýšenie hospodárnosti, resp. prehodnotenie, či obec nevyhnutne potrebuje naďalej túto príspevkovú

organizáciu. Osobitne upozorňujem, že obidve horeuvedené organizácie majú sídlo na tej istej adrese, takže nie je možné riadne oddeliť, ktoré činnosti vrátane práce zamestnancov sa vykonávajú v skutočnosti pre Obecný sociálny podnik Nižná s.r.o., resp. pre Technické služby Nižná.

F. ZÁVER

Návrh rozpočtu na roky 2025-2027 zverejnený 25.11.2025 bol zo strany hlavnej kontrolórky vyhodnotený a v lehote 10 dní po jeho zverejnení bolo podaných na starostu obce ako predkladateľa 6 pripomienok. Štyrom pripomienkam bolo vyhovené a boli zapracované ešte pred dňom zasadnutia Obecného zastupiteľstva naplánovaného na 10.12.2024. Upravený návrh rozpočtu na rok 2025-2027 bol zaslaný poslancom obecného zastupiteľstva dňa 6.12.2024.

Jedna z pripomienok, ktoré neboli zapracované bola pripomienka, týkajúca sa Zásad rozpočtového hospodárenia obce Nižná. Tieto určujú v Čl. 7, bode 8:

Súhrnný návrh rozpočtu bude zostavený:

a) Podľa rozpočtovej klasifikácie až do najnižšej úrovne funkčnej a ekonomickej klasifikácie.

Návrh rozpočtu je však zostavený iba do hlavných kategórií ekonomickej klasifikácie, čo je v rozpore so schválenými zásadami. Nie je to však v rozpore s platnou legislatívou. Obec túto pripomienku nezohľadnila, vo vyhodnotení pripomienok bolo však navrhnuté opatrenie na aktualizáciu Zásad rozpočtového hospodárenia obce Nižná.

Po posúdení upraveného návrhu rozpočtu na roky 2025 až 2027 konštatujem, že návrh rozpočtu po zapracovaní pripomienok hlavnej kontrolórky je spracovaný prehľadne a adresne. Návrh rozpočtu podľa ekonomicko-funkčnej klasifikácie bol riadne zverejnený v súlade so zákonom.

Súčasne konštatujem, že návrh rozpočtu obce Nižná na roky 2025 - 2027 je zostavený v súlade s § 9 a 10 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v platnom znení. Predkladaný návrh rozpočtu považujem za reálny, transparentný a udržateľný.

G. ODPORÚČANIE

Na základe preskúmania jednotlivých častí predloženého návrhu rozpočtu Obce Nižná odporúčam obecnému zastupiteľstvu v Nižnej:

- **schváliť** predložený návrh rozpočtu obce Nižná na rok 2025
- **zobrať na vedomie** návrh viacročného rozpočtu Obce Nižná na roky 2026 – 2027.

V Nižnej, 8.12.2024

Ing. Zuzana Žáková
Hlavná kontrolórka